

[Landbrugsministeren.]

herom. Man maa blot huske paa, at det vil blive mere tilfældige, forskellige Bedømmelser, naar man overlader Afgørelsen helt til de lokale Udvalg. Dette er nu ikke for mig det værste, for det vilde jeg tro nogenlunde kunde ændres ved bestemte Retningslinier, som man kunde anmode Udvalgene om at følge. Det, som for mig er det værste, er, at hvis Kreditorerne — for nu at tage den ene Part — er misfornøjede med den Ordning, der foreslaas, saa kan de, da de er i Mindretal i Udvalget, ikke appellere til Landsudvalget. Det er af den Grund, jeg har foreslaaet Bestemmelsen, som den nu er, men jeg er villig til at forhandle om Spørgsmaalet, hvis der er nogen Mulighed for Gennemførelse af hele Forslaget, saaledes at det kom til at betyde noget.

Ændringsforslag Nr. 26 gaar ud paa, at Ægtefællen skulde kunne forblive ved Ejendommen med Moratorieordningen, naar selve Ejeren var død. En saadan Bestemmelse kunde jeg meget vel være med til at forhandle om. Jeg tror i øvrigt, at man nok kunde fortolke Loven, som den er affattet i Øjeblikket, saaledes, at dette kom til at gælde.

Ændringsforslag Nr. 27, hvorved der indføres en Vurdering af de Ejendomme, som har faaet Moratorium, efter 5 Aars Periodens Udløb, kunde jeg ogsaa godt tænke mig at forhandle om. Men jeg kan ikke tænke mig, at det kan tages saadan i al Almindelighed for alle Ordninger, for det maa dog vel være saaledes, at de Forbedringer, som vedkommende Mand har foretaget, og som medfører en Værdiforøgelse, maa undtages fra Bestemmelsen om, at et tilsvarende Beløb skal tinglyses; ellers vil vedkommende faktisk kunne komme til at forrente en saadan Forbedring, ved Opførelse af Bygninger, ved Grundforbedring eller lignende, to Gange, idet han maaske under Perioden har laant Penge til dem og har maattet forrente disse Penge og efter Periodens Udløb, naar der er foretaget en saadan Værdiforøgelse, skal rykke saa meget af Moratoriegælden ind, som svarer til Værdiforøgelsen. Jeg kan ikke tænke mig, at det er Meningen at gennemføre Bestemmelsen paa anden Maade, end at Værdiforøgelsen ved Forbedringer, som er fore-

taget af vedkommende Mand, maa undtages; hvis de ikke skal undtages, kan jeg selvfølgelig ikke forhandle om en saadan Ændring, for det synes jeg vilde gøre det hele umuligt for de Landmænd, som passer deres Bedrift godt, og som i en saadan Periode er nødt til at forbedre deres Ejendomme.

Resultatet af alle de Ændringer, der er foreslaaet fra de to Partiers Side, er efter mit Skøn det, at der i Virkeligheden ingenting bliver tilbage af Betydning for Landbrugets Gældssanering. Det var et Led i Kriseforliget i December, som Venstre har Hovedansvaret for, at der skulde nedsættes et Udvalg til at undersøge Mulighederne for en Sanering af Landbrugets Gæld, og det Resultat, som Udvalget efter sin Undersøgelse kom til, har Regeringsforslaget i det hele og store nøje fulgt. Men dette bliver der ikke meget tilbage af, hvis det reduceres og behandles paa den Maade, som Venstre og Konservative her har foreslaaet. Konverteringen er udelukket, da de, der skal garantere for den, afviser de Bestemmelser, som Venstre og Konservative foreslaar. Det Tilskud paa en Trediedel af Rentebetalingen, som skulde ydes de gældbetyngede Landmænd, afvises af de to Partier, til Ødelæggelse dels af Konverteringen, dels af Gældsordningen. For den overvejende Del af Landbrugerne vil derfor det, der bliver tilbage, hvis disse Ændringer vedtages, betyde meget lidt, for ikke at sige slet intet. Det betyder noget, det erkender jeg, for en 10—15 pCt., de største Jordejere, og navnlig vil det betyde noget for dem, at de Konservatives Forslag gennemføres. Men da Udviklingen jo, siden Gældssaneringsforslaget blev fremsat for Rigsdagen, har været en saadan, at netop disse 10—15 pCt. af de danske Landmænd i Øjeblikket er uden for Krisen, er det ganske urimeligt at vedtage en Ordning, som i sit Resultat udelukkende vil betyde en Fordel for dem, hvorimod der intet bliver tilbage for de Tusinder, som endnu befinder sig i den samme Krise — og de stærkt gældsbehæftede blandt de mindre Ejendomme er i Virkeligheden blevet ringere stillet ved denne Udvikling, som har ført til, at vi har faaet saa betydelig højere Kornpriser. Jeg beklager i højeste Grad, at dette er blevet Resultatet af Forhand-